

STROKOVNA EKSKURZIJA HE MAVČIČE – PRIRODOSLOVNI MUZEJ LJUBLJANA

Velenje, 10. 1. 2024

Maks Mastnak, Manca Oblak, Nikola Mitrovič

V sredo, 10. 1. 2024, smo se odpravili na strokovno ekskurzijo v Ljubljano v sklopu predmeta Ekosistemska biologija. Naša prva postojanka je bila hidroelektrarna Mavčiče. HE Mavčiče spada med visoke pregrade. Zgrajena je bila leta 1986 obratovati pa je pričela leto kasneje z le eno turbino. HE se nahaja na reki Savi, katere večji pritoki so Savinja, Ljubljanica, Mirna in Krka. HE je v lasti podjetja Savske elektrarne Ljubljana, ki upravlja tudi s preostalimi hidroelektrarnami na tem območju reke Save.

Pri HE nas je sprejel g. Mitja Dušak. Najprej smo si ogledali ribje drstišče. Pod hidroelektrarno je umetno zgrajen potok, ki služi kot ribje drstišče. Populacijo rib na tem območju in predvsem v drstišču spremlja in varuje tamkajšnja ribiška družina, ki pogosto tudi izvaja popis rib s pomočjo metode ulova in izpusta. Drstišče je zgrajeno tako, da tudi v primeru suš in manjše količine padavin ohranja nivo vode, potreben za normalno življenje rib. Ogledali smo si tudi sončne celice, s katerimi proizvajajo dodatno električno energijo (gre za komplementarnost sonca in vode, tako lahko v sušnem času, ko je pretok manjši in proizvajajo manj električne energije proizvedejo dodatno energijo s pomočjo sončnih celic).

Naslednja točka našega ogleda pa je bila pregrada HE. Tam se nam je odprl lep razgled na Trbojsko akumulacijsko jezero s pogledom na gorsko krajino v ozadju. Gospod Dušak nam je predstavil tudi plavajočo zaveso. To so votle cevi, na katere so pritrjene železne rešetke. Gre za sistem za zadrževanje in odbijanje večjih naplavin in odpadkov na gladini reke. Ker pa plavajoča zavesa ne zaustavi vseh odpadkov, pa se za zaveso nahajajo dodatne rešetke, ki zaustavljajo manjše odpadke, ki jih zavesa ne more. Za tem, ko se nabere velika količina naplavin in odpadkov, jo s pomočjo žerjava naložijo v zabojnike in odpeljejo na deponije.

Ogledali smo si tudi primerjavo gor-vodnega in dol-vodnega ekosistema, ki se razlikujeta predvsem po količini sedimentov, globini, vrsti organizmov, stratifikaciji kisika... Pogovorili smo se tudi o raziskavi sedimentov gor-vodno z vrtnjem vzorcev, ki pa jo še izvajajo. Na koncu pa nam je gospod Dušak pokazal še posnetek velike količine vode in naplavin, ki so se ujele na rešetkah v poplavah v jeseni 2023.

Po ogledu hidroelektrarne smo se z avtobusom odpravili v Ljubljano, kjer smo se po odmoru za kosilo odpravili v Prirodoslovni muzej Slovenije.

Prirodoslovni muzej se nahaja v Ljubljani na Prešernovi cesti. Muzej je bil ustanovljen leta 1821 in ima dolgo zgodovino kot pomembno središče znanja in kulture narave.

Na začetku ogleda smo imeli čas, da si samostojno ogledamo razstavljene zbirke in stalne eksponate. Po končanem prostem ogledu je sledil še voden ogled, kjer nam je uslužbenka muzeja razložila veliko zanimivih dejstev in podrobnosti o njihovih razstavljenih eksponatih. Najprej smo si ogledali okostje mamuta, ki velja za najbolj ohranjeno okostje te živali v Sloveniji.

V tem prostoru se je nahajalo tudi okostje jamskega medveda.

Sledil je ogled sobe, v kateri je bilo na stropu prostora razstavljeno okostje brazdastega kita, ki so ga našli na območju slovenskega morja. V zadnjem prostoru pa smo si ogledali najrazličnejša okostja sesalcev, plazilcev, rib in ptic. Tukaj so nam razložili tudi pomen muzeja, o zgodovini te ustanove ter njeni potencialni prihodnosti.

Natančneje smo si ogledali tudi rogovje srnjaka, ovna, perut in nogo ujede, oklep želve ter šal iz lisičjega krzna. Ogledali smo si še številne razstavne prostore, kjer so bile razstavljene preparirane živali, modeli žuželk ter najrazličnejših kamnin.

Po končanem ogledu smo se zbrali v predverju muzeja, od koder smo se odpravili proti avtobusni postaji in se z avtobusom ponovno vrnili v Velenje.

